

Székegyházi Közélet

Apare în fiecare a doua Sâmbătă.

Director responsabil: Dr. JODÁL GÁBOR.

Redactor responsabil: TOMPA LÁSZLÓ.

Redacția și Administrația Odorheiu, Bul. Reg. Ferdinand No. 14.

Proprietar: Dr. JODÁL GÁBOR iun.

(Dosarul No. Inreg. 1176/1938. Tribunalul Odorheiu.)

Megjelenik minden második szombaton.

Előfizetési árak:

Egész évre	120 leu,
Félévre	60
Negyedévre	30

A kulturát,

a szellemi művelődést ápoló köztevékenység két távolabb is ismert és becsült, érdemes munkását veszítette el legutóbb, alig néhány napon belül, a mi itteni szűkebb körű magyar társadalmunk. Egyikük még állandó, tetterős tevékenységet kívánó munkakörökben, s csak évei számát tekintve, abban az élet delét jelentő férfikorban, amikor munkásságának legjavát, a legértékesebb munkaeredményeket várhatja az embertől a benne bizó, feladatokat ráruházó intézmény, közcélú emberi csoportosulás. Méltó utódának, vagy — mert a körülmények az ő személyében egyesített tevékenységi feladatok megosztását fogják, előreláthatólag, megkövetelni — *utódainak* megtalálása komoly gondot is fog okozni az erre illetékeseknek.

Ennek erőshangu figyelmeztetésképpen kell a fülünkbe hangzania jövőnkéről való gondolkodásunk közben: Ahogy időnként és rendre, egyenként és párosával, kulturális életnyilvánulásaink ébrentartói, gondozói örökre eltávoznak, vajjon bizakodhatunk e abban, hogy megvan és később is meglesz a megfelelő értékű és erejű utánpótlás? Megtettünk-e és megteszünk-e minden tőlünk telhetőt egy ilyen szükségyszerű utánpótlás felfejlődése érdekében?!

Gondoljunk tehát erre idejében! A jelentkező hivatottakat igyekezzünk fejlődésükben támogatni, — becsüljük meg kulturánk munkásait érdemük szerint, már életükben. Ha a mai zavaros idők képe pillanatnyilag talán más mutat is: az emberiség emberhez méltó fejlődésének útja mégis a kultúra, a szellemi tökéletesedés felé vezet. Ennek a területén kell végül létrejönnie a különböző népek és nemzetek nagy megbékélésének is, ami mostanság sokszor látszik úgy, mint csak távoli álom. De ebben a nagy megbékélésben is csak az a nemzet tud majd helytállani, érvényesülni, amelynek megvan a maga hiven ápoló, életképes sajátos kulturája!

Megszüntették a rádiók lepecsételését. A hónap elején felsőbb rendelet folytán a rendőrségek az ország több helyén a rádiók hallgatását megtiltották, lepecsételve egyúttal a készülékeket is. Ez történt városunkban, s vármegyénk más községeiben is. Legutóbb aztán, ugyancsak felsőbb intézkedésre, a rádiókat a lepecsételés alól felszabadították s visszaengedték a tulajdonosok használatára.

A tulajdonosok és bérlők azonosságának bejelentési kötelezettségéről szóló törvény életbeléptetése.

A Hivatalos Lap 1939. február 15-iki 38. számában törvény jelent meg, amely a tulajdonosokat és főbérlőket arra kötelezi, hogy bérlőiket és albérlőiket okmányokkal igazolt adatok alapján a rendőrhatalóságoknál bejelentésük. Minthogy a törvény idevonatkozó rendelkezései április 23-án életbeléptetnek, közöljük annak az ingatlan-tulajdonosokra vonatkozó részét:

Az ingatlan-tulajdonosok vagy kezelők, főbérlők vagy azok ügyleti megbízottjai, akik házakat, lakásokat vagy szobákat adnak bérbé írásbeli vagy szóbeli szerződések által, függetlenül azok rendeltetésétől, kötelesek, hogy 1939. április 23. től kezdődőleg kitöltésük a megfelelő rovatok szerint az ingatlan-könyvet, az előírt büntetések terhe mellett.

A határidő, amelyen belül az ingatlan-könyveket át kell adni, 30 nap, 1939. április 23. től kezdődőleg, míg az új változásokra, amelyek a jövőben történnének, a bejelentési kötelezettség 5 nap a helyiségek elfoglalásától számítva. Kitöltésük a bérlők, albérlők és bármilyen jogcímen beszállásoltak azonossági okiratai és egyéb közlései szerint történnek. Az irástudatlanok a megfelelő nyomtatványokra jobbkezüket ujjlenyomatát fogják alkalmazni. Azon okiratok, melyek alapján a beírás megtörtént, az illető rendőrhivatal rendelkezésére lesznek bocsájtva, kérelem esetén ellenőrzés végett.

Minden lakos, nemzetiségre való különbség nélkül, akinek állandó vagy ideiglenes lakhelye a törvényhatósági városok, városok és elővárosok körzetében található, kötelesek a jelenlétüket a tulajdonossal vagy a főbérlővel közölni és azonossági okirataikat rendelkezésükre bocsájtani az ingatlan-könyv kitöltése végett. Ugyanúgy a fizetés nélkül beszállásoltak, akár más helységből, akár ugyanabból a helységből valók.

A katonai intézmények az ingatlan-könyvet azon tiszték és tovább-
szolgálok részére fogják kitölteni, akik az ingatlan lakrészeiben laknak. Csatapat nem jegyeztetik be. A katonák azon családoknak a nyilvántartási lapjába iratnak be, amelyiknél tartózkodnak, avval a megjegyzéssel, hogy katonai szolgálati idejüket töltik. Állami, valamint magánintézmények, kereskedelmi vállalatok és bármilyen ipari és bankvállalatok, szállodák, internátusok és otthonok az ingatlan-könyvben csak

azon személyeket fogják beírni, akik az ingatlanban laknak.

Bennlakó tanulók nem jegyeztetnek be.

A szállodák utasai külön törvény szerint bírálандók el.

A törvényhatósági városban, városokban, elővárosokban az ingatlan-könyv két példányban állítandó ki, melyek közül egyik láttatkozva a tulajdonosnak visszaszármaztatik, míg a másikat a bejelentő hivatalnál őrzik meg.

Aki a törvény többi rendelkezése iránt érdeklődik, helyesen teszi, ha megvásárolja a Törvény és szabályrendelet az ingatlanellenőrzési könyvecskékről szóló magyar nyelvű tájékoztatót, amely nyomdánk könyvkereskedésében is kapható 10 lejért.

A miniszterelnökség közleménye a behívott idősebb korosztályok hazabocsátásáról.

(București, április 16.) A miniszterelnökség a következő nagyfontosságú közleményt adta ki: Csáky magyar külügyminiszternek a magyar törvényhozás külügyi bizottsága április 13-iki ülésén tett kijelentései nyomán, amelyekben kijelentette, hogy Magyarország tiszteletben tartja Románia határait és amely kijelentéseket Bárdossy bucurești magyar követ útján a román kormánynak is tudomására hozott, a román kormány elhatározta, hogy a behívott idősebb korosztályokat hazabocsátja.

Angol kereskedelmi küldöttség Bucureștiben. F. hó 24-én, hétfőn Sir Frederick Leith Ross, az angol kormány gazdasági főtanácsosának vezetésével hivatalos angol küldöttség érkezik Romániába, hogy itt tárgyalásokat folytasson a román angol árucseré fejlesztése érdekében.

Gazdakörök szervezése a falvakban.

Ha széttekintünk a nagyvilágban és kutatva a nagy természet belső életét, igyekezzünk annak titkait megismerni, sokszor tapasztalhatjuk, hogy az egyedül heverő porszem, homokszem a szél könnyen felragadja a földről, szárnyára veszi, hogy a természet kebelén egy ismeretlen világban elhelyezze. Ha azonban sok porszem, sok homok összehalmozódik, összetömrül, ennek nagy súlya van s ezt oly könnyen a szél nem söpörheti el. Ha a rónán, a zöld mezőben magányos fa áll, büszkén, felemelt ágakkal s az ismeretlen légkörből szélvihar jön, mily könnyen eltördeli e fa ágait, sőt esetleg törzsét is, míg ha több fa egy csoportban él és egy erdőben tömörül, a rohanó viharok már könnyen ellene áll, s azt utjában meg is állítja. A magányosan álló porszemnek és fának kevés az ereje, súlya és ellenálló képessége, mert nincs meg az összetartozandósága egy más porszemmél, egy más fával.

Amint érvényes ez a törvény a szabad és ősi természetben, úgy érvényes ez az emberi életben, társadalomban és a nagy világban is. Egy magányban élő ember elenyésző, parányi kis súly, érték, ellenálló képesség és erő a nagy mindenségben. Elenyészően kis atom a nagy alkotásban, mely szabad szemmel alig észrevehető. Azonban ha a magányosan élő ember életét egy más emberi élettel köti össze, ebből

család alakul, mely család azután új »atomokat« termel. A családok további kibővülése adja a népet, nemzetet és országot. A magányosság tehát kevés erőt, és ellenállóképességet tud kifejteni, míg az egyesülés több erőt és több ellenálló képességet. Ezt az emberi társadalom már régen felismerte s ezért a társadalomban a különféle foglalkozású emberek tömörülni kezdtek, s megalkották a különböző közösségeket s ezek keretében nagy tevékenységet indítottak a maguk megélhetésének s megvagyonosodásának érdekében.

A társadalomnak minden rétege tömörülve folytatja a maga életét, csak a mezőgazda az, aki kevésbé látja be helyzetét, s nem érti meg a haladó kor eszméjét és szellemét. Nagyon sokan élnek országunkban a falvakban szétszórta olyan gazdák, akik egymagukban folytatják a maguk egyszerű életét. Egy részük csak tengeti a maga életét, másik részük pedig elesik a rohanó élet útján, nem tud azon megállni, haladni és érvényesülni. Egy ember egymaga kevés és egyoldalú gondolatokat és eszméket tud termelni, melyek még nem viszik előre őt, azonban ha több ember, egy falu népének összessége egy egyesületben összetömrül, ottan időnként összejön, eszméket termel, e kitermelt, kiegyensúlyozott eszméket a gyakorlatban is megvalósítják, ezek megerősítik úgy

Halló! Figyelem! Megkezdődött a márciusi sör naponta friss csapolása. Zóna sörrel 14 lej, Bálint József vasuti éttermében. — Mindenki győződjék meg.

az egyesek, mint a falu népének összességét.

Ez egyesület keretén belül megbeszélhetik, hogy jövőre mit kell tenni a gazdasági élet előbbre vitele érdekében, hogy a mezőgazda élete is megerősödjék s azt az öröm és a megelégedés töltse be.

Egy egyesületbe tömörült falu népe könnyebben ellen tud állani a megpróbáltatásoknak, könnyebben szembe helyezkedhetik oly áramlattal, amely az ő megélhetését veszélyezteti. Egy falu népének nagy tömegében nagy erő, súly és ellenállóképesség összpontosul, melyet az élet hullámai meg nem rongálhatnak, el nem söpörhetnek. Az így tömörült népesség könnyen tudja elviselni az élet terhét.

Hogy a falu népe belássa és megértse a kor eszméjét, a falu vezetőségének kell irányítani magát a népet s fel kell világosítani a gazdasági egyesülés előnyéről, hasznáról és erősségéről. Ezért a falu szellemi irányítóhoz fordulok azzal a kéréssel, hogy ahol nincs még megalakítva a gazdakör, vegyék kezükbe az ügyet s minél előbb tömörítsék a falu népet a gazdakörbe, egy népközösségbe s kezdjék meg a működést a gazdasági élet előbbre vitele érdekében. S ti is, gazdatestvérek, hogy ne legyetek nagy világban magányos porszemek és magányos fák; s ne hogy elsodorjon az élet vihara, gondolkodzatok jövőtök és sorsotok felett s cselekedjétek. Hallgassátok meg s zárjátok be kebletek világába a megértés és haladás szellemét s vigyázzatok, hogy az ismeretlenből jövő szél mostan még erősen és szilárdan álló testeteket le ne döntse a porba, ahonnan többé nincs felemelkedés.

Ezért tehát ne küzdjétek, ne harcoljatok magatokra az emberi társadalomban, hanem tömörüljétek egyesületbe, gazdasági népközösségbe, mert meglátjátok, hogy ez egyesülés bátorságot, lelkesedést önt belétek, megacélozza izmaitokat, előbbre segíti munkás életeteket, s erős támaszai lesztek a családnak, falunak, fajnak és az országnak!

L. I.

Benkő József.

A helybeli református egyháznak, városunk társadalmának ismét gyásza van. Alig egy éve múlt, hogy az egész város osztatlan részvéte mellett helyezték örök pihenőre Vajda Ferenc ref. esperes lelkészt, e héten utána ment derék munkatársa: Benkő József igazgató-tanító, énekvezér és a ref. dalkör karnagya. Székelyember volt ő is, a székely ember minden jó tulajdonságával gazdagon megáldva. Kiváló szakember, mint tanító és karnagy, munkában sohasem lankadó, hivatásának mindent alárendelni tudó, puritán jellem.

Az 1922 év szeptemberében hívta meg az udvarhelyi egyházközség egyhangú bizalommal igazgató-tanítónak és énekvezérnek. 1927-ben az elemi iskolát a tanítónőképző mellé csatolták, mint gyakorló mintaiskolát. Ettől kezdve Benkő József, mint mintatanító vezette a magyar nyelvű gyakorlati kiképzést, olyan kiváló eredménnyel, hogy a jeleltek magas létszáma és a szigorú vizsgák ellenére, alig fordult elő eset, hogy a gyakorlati tanításból megbukott volna valaki, aki a vizsga folyamán a tanítási eljutott. A református dalkört megszervezte és rövid idő alatt több országos versenyről hoztak első díjat. Nehány évvel ezelőtt megoperál-

A elegáns és szép cipőt akar vásárolni, úgy keresse fel

DOBRAI KÁROLY

cipő-üzletét, ahol a legkényesebb igényeket is kielégítő dús választék áll a t. vevőim rendelkezésére.

Ugyanott mérték utáni megrendelések vétel-kötelezettség nélkül készülnek.

tatta magát, de betegsége ismét kiújult, s ismét operációnak kellett magát alávetnie. A tél elejétől Budapesten keresett gyógyulást, de a tudomány nem tudott segíteni s Benkő József f. hó 13-án hosszas betegség után 44 éves korában meghalt. Holttestét hazahozták, 19-én a helybeli református templomban tartott gyászszertartás után szülőfalujába, Kisbacon (Băţanii-Mici) községbe szállították s ott helyezték örök nyugalomra.

Megható volt a részvét, mellyel az egész város közönsége bucsut vett a korán elhunyt derék, hű munkástól, akik a helybeli ref. egyházközség a maga halottjának nyilvánított. Az egyházi szertartást Biró Sándor vallásnár és Dávid Gyula lelkész végezte, Biró Sándor buzgó imádságot, Dávid Gyula megkapóan szép gyászbeszédet mondott. Ezután sorra fejezték ki szép szavakkal az elhunyt iránti megbecsülést és kegyeletet Jodál Gábor dr. az egyház, Biró Sándor a tanítónőképző, Zselinszky Irén a gyakorló iskola, a kis Gotthárd Dénes az elemi iskolás tanítványok, Csomor Dénes a

vármegyei ref. tanítószék, Sándor István az egyházmegye ref. papsága, Voszka István dr. a dalosszövetség és a dal-egyletek részéről. A templomi gyász-ünnepségen a helybeli Ref. Dalkör, a Székely Dalegylet, a farcádi (forjenii) és a bögyözi (mugeni) ref. dalkörök váltakozva, az alkalomhoz illő, szép karénekekkel vettek részt.

Ugyancsak megható módon folytatódott és fejlődött be a végtiszteség Kisbaconban, ahová a ref. dalkör, s az egyház előjárósága, s az elhunyt barátai részéről is többen elkísérték városunkból Benkő József koporsóját. Szülőfalujának szélén, lelkészének vezetésével a község apraja-nagyja fogadta a halálában hazatérte. Itt az egyházi szertartást a háznál Tompa Zsigmond kisbaconi, a sirnál Nagy Elek esperes nagybaconi (Băţani Mare-i) ref. lelkész végezte el, mély hatású, szép szavakat mondva. Az udvarhelyi ref. dalkör végbucuját pedig Dávid Gyula tolmácsolta megindítóan, s maga a dalkör is még egy szép karéneket énekelt megpihenni hazatérte, érdemes vezére fölött.

A Magyar Népközösség központi irodájának közleményei.

Az állampolgársági, nyugdíj-és amnesztia-kérdés.

Az utóbbi napokban egyre többen érdeklődnek az állampolgársági, nyugdíj- és amnesztia kérdés állása felől. Ezzel kapcsolatosan megjegyezni kívánjuk, hogy a január 17-iki bucsurestii egyezmény és az azt követő tárgyalások során a kormányzat határozott ígéretet tett és kötelezettséget vállalt többek között az említett, számunkra rendkívül nagy horderejű kérdések rendezésére. A magyarság vezetői már több ízben sürgették az ígéretek és a kötelezettségvállalások betartását. A politikai elitelteknek rendelkezésükre álló névsorát már régen felterjesztették. Meggyőződésünk, hogy a kormányzat rövidesen megteszi a szükséges intézkedéseket, hiszen Dragomir Silviu kisebbségi miniszter nem egy alkalommal jelezte, hogy a problémák megoldása kizárólag technikai kérdés. Amint az említett ügyekben érdembeli fordulat következik be, nyomban tájékoztatjuk a magyar közvéleményt.

Értekezlet a magyar földmives-iskolák ügyében.

Április 12-én az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsvári székházában Szász Pál dr. vezetésével fontos megbeszélést tartottak a magyar földmives iskolák vezetői. Jelen voltak Gyárfás Elemér dr., Boga Alajos dr., Illyés Gyula, Mikó Lőrinc dr., Nagy Endre dr. a csombordi (ciumbrudi) és Boros György a székelykereszturi (I. G. Duca-i) iskolák igazgatói. A radnóti és a kézdivásárhelyi (Tg. Săcuesc-i) földmives

iskolák igazgatói a vizsgák időpontja miatt nem jöhettek el. Ez alkalommal részletesen megvitatták a mezőgazdasági oktatás átszervezéséről szóló törvény rendelkezéseit, amelyek a magyar földmives iskolákat is új helyzet elé állították. A több, mint két órás megbeszéléseken arra a megállapodásra jutottak, hogy javaslatot tesznek a földművelésügyi minisztériumnak az iskolák számára. Az eddigi tapasztalatok ugyanis azt bizonyítják, hogy az érvényben lévő rendszer úgy elméleti, mint gyakorlati vonatkozásban a lehető legjobb kiképzésben részesíti a kiscsászai ifjakat. Az iskolafenntartó hatóságok megvanak győződve arról, hogy a földművelésügyi minisztérium magáévá teszi az elgondolást.

Tavaszi ruháját
festesse,
tisztítsa

Ritz Sándor
modernül felszerelt
kelmefestő
és vegytisztító
üzemében

Str. Mircea Voda (Petőfi u.) 8.

Eladó elsőrangú fekvésű házhelyek Szombatfalván (Telekpatákán) Cim a kiadóban.

SPORT.

Hargita—MTE 1:0 (1:0).

Vasárnap bajnoki mérkőzést játszott a két helybeli csapat. A Munkások a tavaszi fordulóban második mérkőzésüket játszották, a Hargita pedig első mérkőzését játszotta, meglátzott a játékon, hogy szezoneleji mérkőzés. A Segesvárról delegált Dánér birón is nagyon látszott, hogy a tavasszal első mérkőzést vezethetett.

Vasárnap, f. hó 23-án a Hargita bajnoki mérkőzést játszik a jóképességű segesvári ACFR csapatával. A mérkőzés teljesen nyílt és érdeklődéssel fordulnak mindazok a helybeli eredményhez, akik látták a két csapatnak az őszi mérkőzését Segesváron, amikor az ACFR kis gólaránnyal nyerte meg a mérkőzést.

A mérkőzés délután 4 órakor kezdődik.

A Hargita Testedző-Egylet női kézilabda-csapatának szakosztálya felhívja a város hölgyközönségének figyelmét arra, hogy csapatát és annak keretét több csapattal szándékozik kiegészíteni és ezért új működő tagokat vesz fel. Jelentkezni lehet a női kézilabda-csapat bármely tagjával, vagy az egyesületi szakosztály vezetőségénél.

Az 1938—39 évnél őszi bajnoki táblázata:

1. Sparta, Medgyes . . .	16 pont
2. Vitrometan, Medgyes . . .	12 >
3. Hargita, Udvarhely . . .	9 >
4. ACFR Segesvár . . .	7 >
5. Astra, Udvarhely . . .	7 >
6. STV Segesvár . . .	6 >
7. MTE Udvarhely . . .	6 >
8. CAD Keresztur . . .	5 >
9. Unirea Segesvár . . .	2 >

A városunkban játszandó bajnoki mérkőzések tavaszi fordulója:

Április 23. Hargita—ACFR.
> 30. Astra—Vitrometan.
Május 7. Hargita—Sparta.
> 10. Hargita—Vitrometan.
> 14. Hargita—Unirea.
> 18. Astra—CAD.

Továbbá a március—április hónapokra kisorsolt és elmaradt mérkőzések, amelyeket a District pótlólag fog kisorsolni és amelyek időpontjáról olvasóinkat a kellő időben tájékoztatni fogjuk.

A budapesti nemzetközi vásár utazási és vizumkedvezményei.

Hetek óta árusítják már az utazási és menetjegyirodákban a 28-án kezdődő budapesti nemzetközi vásár utazási igazolványait. Ebben az évben különösen kapós a vásárigazolvány, mert ilyen bárki szerezhethet magának és mert utlevéllel meg vásárigazolvánnyal — minden melléktekinet nélkül lépheti át a magyar határt. A vizumot utólagosan adják meg Budapesten a vásár területén, ahol az utlevél látta-mozásáért csupán 2 pengő 50 fill. kezelési díjat kell leróni. Maga a vásárigazolvány személyenként mindössze 3.60 svájci frankba, illetve 3— márkába, 120— lejbe, 50— dinárba, vagy 30— Kc-ba kerül.

Igen jelentősek azok a kedvezmények, amelyeket az összes közlekedési vállalatok nyújtanak úgy az ország határain belül, mint Magyarországon is. A román államvasutakon

a visszauton élveznek a vásárigazolványok tulajdonosai 50 százalékos utazási kedvezményt, a szlovák vasutakon az uti kedvezmény mindkét irányban 33 százalék, a jugoszláviai és a magyar vasutak pedig úgy jövet, mint menet 50—50 százalék utazási kedvezményt nyújtanak. A vásárigazolvány tulajdonosa ezenkívül akár három ízben is megtekintheti díjtalanul a budapesti nemzetközi vásárt, a magyar vasutakon pedig három ízben tehet Magyarországon még külön vidéki utazást is, mindegyik uton külön 33 százalék kedvezményt véve igénybe.

A magyar vasutakon, de még számos egyéb állam vasúttársaságánál is már április 18. napjának 0 órájától érvényes minden kedvezmény. De az utasnak legkésőbb május 8-án 14 óráig kell Budapestre érkeznie. Visszafelé április 28-án déli 12 órakor kezdődnek az utazási kedvezmények és tartanak bezárólag május 18. napjának 24 órájáig, amikor is a látogatóknak vissza kell érkeznie a kiinduló állomásra.

A budapesti nemzetközi vásárt április 28-án délben nyitják meg ünnepélyes keretek között és a vásár május 8-án este 7 órakor zárul.

Szabó Árpád nyug. tanár.

Rövid néhány napon belül két értékes és közismert egyéniség elmulása okozott gyászt a helybeli ref. kollégiumnak. Még az előkészületek folytak a Budapesten hosszas szenvedés után elhunyt és onnan hazaszállított Benkő József országos karnagy, tanítónőképzői mintatanító igazgató temetésére, miközben már megérkezett a váratlan hír, hogy elhunyt Szabó Árpád, a kollégium-tanítónőképző nyug. tanára. Hirtelen hunyt el, 70 éves korában Bibarcfalva (Biborteni) községben, ahová nem egészen 4 évvel ezelőtt történt nyugdíjbavonulása után feleségével költöztek.

A helybeli ref. kollégium multjának jókora és nevezetes részlete az, amelybe Szabó Árpád tanári működése hatékonyan bekapcsolódott. A közélet tekintélyes vezetőinek, s egyszerű, derék munkásainak egész seregét bocsátotta ki ez alatt az idő alatt falai közül a nagyhirnevű, régi fiukollégium, később az épületébe áttöltött és a nemes hagyományokat folytató tanítónőképző intézet. Szabó Árpád egyéniségének, s az intézetért végzett munkásságának értékelését a kollégiumi előjáróság és tanári kar gyászjelentése adta meg a legmegkapóbban és a legilletékesebben a következő szavakban:

A megboldogult 40 esztendeig állott iskolánk szolgálatában. Törhetetlen munkaerejével, hűségével, puritán, egyenes jellemével, szeretetteljes bánásmódjával előjárói legteljesebb elismerését, tanítványai rajongó szeretetét, tanártársai igaz barátságát méltán kiérdemelte. Mint gazdasági felügyelő a nehéz időkben iskolánknak igen értékes szolgálatokat tett.

Szabó Árpád temetése 20-án délután Bibarcfalván ment végbe nagy részvét mellett, s azon Jodál Gábor dr. intézeti gondnok és Váróné Csató Gabriella igazgató vezetésével a koll. előjárósága és tanári kara is képviselve volt. A küldöttség szép koszorút helyezett a koporsóra, Bíró Sándor tanár pedig megható szavakban mondott istenhozádot az intézet egykori érdemes tanárának.

Baróti Szabó Dávid születésének 200 éves évfordulója.

Ennek a hónapnak 10-én kétszáz esztendeje telt be annak, hogy Baróti Szabó Dávid, a magyar irodalomnak egyik érdemes munkása megszületett és az őszön, november 22-én, százhusz esztendeje lesz, hogy nyolcvan évre terjedő munkás életét a komárom-megyei Vírten befejezte.

Baróti Szabó Dávid, amint előneve is mutatja, a mi vidékünkön, az annyi sok jeles embert adó Erdővidéknek Barót (Baraolt) községében született. Középiskolai tanulmányait a helybeli jezsuita-kollégiumban végezte s itt, a Szt.-Miklós-hegyi rezidenciában öltötte magára a Jézus Társaság ruháját. Pappászentelése után több helyen tanárkodott s rendjének 1773-ban történt feloszlatása után Komárom-egyházmegyei pap lett. Öreg napjaira egyik hálás tanítványa, a virti Pyber Benedek fogadta vendégszeretettel házához s hosszúra nyúlt szép életét ott is fejezte be a nemesszívű tanítvány karjai között. Porai a virti csendes temetőben pihennek.

Baróti Szabó Dávid pályája irodalomtörténetünkben korszakalkotóvá lett, mert ő honosította meg az időmértékes verselést, amelyet aztán Virág Benedek és Berzsenyi Dániel fejlesztettek tovább. Klasszikus méretű versei közül »A ledől diófához« című allegóriája a legnevezetesebb, amely komoly nemzeti érzéssel, lendülettel és költői nyelvvel ma is számottevő értéke irodalmunknak.

A több kiadást ért költeményes kötetain kívül nevezetesebb fordításai is. Ő ültette át először magyar nyelvre Vergilius Aeneis-ét és Miltonnak Az elveszett Paradicsom című művét.

A nyelv tisztításáért és fejlesztéséért is igen sokat tett. A vitás kérdések tisztázásáért kemény harcot foly-

tatott rendtársaival s a ritkább magyar szavakat, hatméretű időmértékes versekbe szedve, Kisded szótár címen kiadta. Kazinczyval együtt megalapította a Kassai Magyar Múzeum című folyóiratot.

Uttörő munkásságával jótékonyan hatott a későbbi írókra is. Virág, Berzsenyi, Kazinczy, Vörösmarty büszkén nevezték tanítómestertükné. Arany János prózai dolgozataiban meleg szeretettel szölt Baróti Szabó Dávid költői nyelvére.

A helybeli róm. kath. főgimnázium egykori nagynevű diákjának emlékét mindig kegyelettel őrizte. A magyar irodalom tanárai minden időben sok szeretettel szölték róla. Az 1896 ik évben az ifjusági önképzőkört Bíró Lajos VII. o. tanuló (későbbi igazgató tanár) indítványára Baróti Szabó Dávidról nevezték el. Az 1912 ik évben Ágoston István, a főgimnázium akkori növendéke, — aki később hősi halált halt — összegyűjtötte a Baróti szülőháza vonatkozó adatokat s azoknak alapján rekonstruálta aztán Spanyár Pál, a lelkes rajztanár, Baróti szülőházát. Ugyancsak Spanyár Pál festette meg ezelőtt husz évvel Baróti Szabó Dávid arcképét, amelyet önképzőkörti díszgyűlés keretében Bíró Lajos önképzőkörti vezetőtanár ünnepi dialógusának előadása közben lepleztek le. A művészi kép most a főgimnázium tanácskozó termébe díszíti s egyben emlékeztet az intézet egykori kiváló növendékére s a későbbi irodalmi reformátorra, aki magának is, még a székelly névnek is, örök dicsőséget szerzett.

Születésének kétszázados évfordulója alkalmából gondoljunk mindnyájan hálás kegyelettel Székelyföldünk e nagy fiára s irodalmunknak sok érdemet szerzett uttörő bajnokára.

HIREK.

Április 21.

Gafencu külügyminiszter külföldi utazásai. Gafencu külügyminiszter, miután a mult hét elején Törökországban járt politikai megbeszélések céljából, ezen a héten Berlinben folytatott hasonló tárgyu megbeszéléseket. A román külügyminiszter fogadtatása a német fővárosban nagyon szívélyes volt, s látogatása során megbeszéléseket folytatott Ribbentrop német külügyminiszterrel, s más német politikai előkelőségekkel. Hosszasan fogadta őt Hitler vezérkancellár is, s ezek a megbeszélések, amint a hivatalos jelentések megállapítják, lényegesen hozzájárulnak Németország és Románia kapcsolatainak megjavításához. A külügyminiszter a tárgyalások befejezése után is még Berlinben maradt, sok más külföldi politikai előkelőséggel részvesz az 50. születésnapját ünneplő Hitler kancellár tiszteletére rendezett ünnepségeken.

x Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik férjem, édes apánk halála alkalmával mélyszégyes gyászunkban velünk voltak és a temetésen részt vettek, koporsóját virággal halmozták el, fogadják hálás köszönetünket. *Özv. Sándor Jánosné és gyermekei.*

Az idei húsvéti ünnepeknek szép idő kedvezett. Nagyon impozáns volt a kathólikusok feltámadási körmenete. A szokásos határkerülést is husvétnapján megtartották. A templomokat az ünnepeken az ájtatoskodó közönség egészen megtöltötte. A plebánia-templomban az egyházi énekkar az idén is meglepő szépséggel énekelt egy néhez misét.

Két nagyhatalom Románia függetlenségének biztosításáról. Az angol és francia kormányok felelős vezetői legutóbb — tekintettel a legutóbbi világpolitikai eseményekre — hivatalos nyilatkozatot tettek arról, hogy országaik Románia és Görögország függetlenségét esetleges külső támadásokkal szemben biztosítani fogják.

Két társaskirándulást rendez az EKE »Hargita« osztálya április 30-án városunkból. Az egyiknek, mely két napra, vasárnapra és hétfőre terjed, a célja a Csicsói-Hargita. Ez autós kirándulás lesz, benne 16 km. gyaloglással. Költség kb. 120 lej. Vezetője: Zárug Endre. — A másik kirándulás célja: a sükői (ciresenii) cseresznye- virágzás. Ez gyalogkirándulás lesz, 18 km. gyaloglással. Vezetői Seprődi Erzsébet és Szentmiklósi Ferenc. A gyülekezés mindenik esetben a Kassay-bodega előtt lesz. A kirándulásokra a vezetőknél kell jelentkezni.

x Kiadó lakás. A Str. Mircea, sz. alatti, 3 szobából és konyhából álló lakás május elsejétől kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Vallásos összejövetel. A helybeli Oltáregylet f. hó 23-án, vasárnap este 8 órai kezdettel tartja meg vallásos összejövetelét a róm. kath. főgimn. tornatermében a következő műsorral: 1. Közös ima. 2. »Surrexit Pastor Bonus«, éneklő a r. k. egyházközség vegyeskara. 3. Szaval dr. Boga Lajosné. 4. Énekel Bacscs Mária, zongorán kíséri Tompa Lászlóné. 5. Ünnepi beszédet mond Sándor Imre főesperes-plebános. 6. Alkalmi költeményét adja elő Khell István fg. tanár. 7. Hegedűszólót játszik Kiss Elek fg. tanár, zongorán kíséri Tompa Lászlóné. 8. Énekel a Székely Dalegylet. 9. Közös ének. Mindenkit szeretettel meghív a rendezőség.

Trefás sorok erről-arról.

Orbán Bali,
Kassay Éli
Most anyagi
Hetét éli...
Boldogságuk tiszta tükre,
Fénye süssön szent frigyükre!

Szeretet egy életen át
Hűn kitartó érzélem,
De igazi szerelem egy
Élelben csak egy terem!

Évés közben étvágyat kap
A hódító mánia,
Igy került most olasz kézbe
A szabad Albánia!

Nő született primadonna,
Csak az a baj jobbadán:
Övé mindig a végszó a
Házasság élet szinpadán!

Husvét másodnapján
Locsolását várta
A sok melegházban
Kitelelt lányplánta.
Utcahosszanti tarkán
Nagy és apró gyermek
Derülátó arccal
Piros tojást kerget.
Ismerős házakban,
Lánnyal állva szembe,
Illatos flakóval
Tojásszín-kezemben,
De szeretnék én is
Gyermek lenni újra!
De másképp hangzanék
A szent Alleluja!

Szegény voltál, egy kincsed volt:
Becsületed...
Eljártszodtad, sorsod el nem
Kerülheted.

Bimbóbontó szép napon
Csakhogy újra láthatom
Parki árnyas kis padom...
Együtt szenvedtük át
A hosszú éjszakát,
A hosszan tartó, zord lelet.
És most megint virág, illat és emberek!
Uj életkedvem kikeletje lett!

Világszerte nemzetközi diplomata-
[járvány grasszáll!]

Lehet akármennyi tudás,
Jó láb nélkül nincs haladás!

— Ön magasrangú állásba való!
?
— Mert névírása nem olvasható!

Munka után édes a nyugalom!
Embery Árpád.

Meg akar Ön teljesen szabadulni
reuma, köszvény, isiász bántalmaitól?

Sok ezren kigyógyultak!

Fájdalmak a tagokban, izmokban, nyomorék kezek, lábak, szurás, szaggatás, oldal-, hát- és gerincfájdalmak ellen.

Én Önnek egy természetes szert ajánlok
betegségének gyógyítására! Ez a

SPONGILLIA.

Nem univerzális orvosság, hanem természetes gyógyszer, amit a csodás természet a beteg emberiségnek nyújt. — Rendelje meg! Ön örökké hálás lesz: ára 90 lej és postaköltség. Készíti: **KONCZ-gyógyszertár** Odorheiu.

Jancsó Béla főgimn. tanárnak igazgatói címmel való kitüntetéséről lapunk előző számában már írtunk. A püspöki magas leiratot az érdemes egyházi és tanügyi férfinak husvétmásodnapján Sándor Imre főesperes, püspöki biztos nyújtotta át szép beszéd kíséretében, Nagy Lajos dr., főgimn. gondnok, Boga Lajos dr., főgimn. igazgató, Szakáts Antal főnevelő intézeti igazgató és a tanári testület több tagjának jelenlétében.

Franciaország új romániai nagykövete. Mint ismeretes, Franciaország és Románia képviselőit kölcsönösen nagykövetségi rangra emelte. A bucurestii francia nagykövetség élére a francia kormány április 12-vel az eddigi bucurestii francia követet, Adrien Thierry-t nevezte ki. Thierry Adrien a jogi és politikai főiskolák elvégzése után került a diplomácia pályára, miután már apja is hosszú időn át Franciaország ügyvivője volt Madridban. Mint diplomata maga is hosszú időt töltött a spanyol fővárosban, Londonban és Athénben, míg most már 3 esztendeje képviseli hazáját a román fővárosban, ahol nagy népszerűségnek örvend.

**Óvja egészségét!
Óvakodjék a spanyol náthától a**

JÁVA-FLUID

használata által!

Egy üveg ára 22 lej.

Kapható mindenütt.

Főlerakat

FARMACIA „INGERUL“

Sângeorgiul de Pădure.

Halálozás. Sándor János tekintélyes helybeli (szombatfalvi) gazda hosszúságú betegség után, f. hó 8-án Segesváron elhunyt. Tetemét hazaszállították és a szombatfalvi r. kath. temetőben helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett. Kiterjedt család gyászolja.

Veress Andrásné Tifán Borbála f. hó 20-án, 55 éves korában elhunyt Oroszhegy (Dealul) községben. Tekintélyes család gyászolja.

Zongor Mártonné Csomor Rebeka 73 éves korában, f. hó 17-én, Agyagfalva (Lutița) községben elhunyt. Tekintélyes rokonság gyászolja.

Fülöp Albertné Bokor Borbála f. hó 18-án, 59 éves korában, Székelybethlenfalva (Beclean) községben elhunyt. Férjén kívül 10 gyermek, 10 unoka gyászolja, kiterjedt távolabbi rokonsággal.

Olaszország megszállotta Albániát. A husvét folyamán újabb nevezetes területváltozás állott be a világpolitikai viszonylatokban: Olaszország teljesen megszállotta a kb. 30 ezer négyzetkilométer területű és kb. egymillió lakosú Albániát. Olaszországnak e lépésére a diplomáciai magyarázat szerint az adott okot, hogy Albánia, illetve Zog király olyan megbízhatatlan viselkedést és cselszövő politikát folytatott, amellyel Olaszország érdekeit és nyugalomát nagymértékben veszélyeztette. Zog király, aki a múlt évben vette feleségül gróf Apponyi Geraldinét, feleségével és alig párnapos újszülött fiúgyermekükkel egyelőre Görögország területére menekült. Az albán nemzetgyűlés pedig kimondta, hogy az olasz protektorátust elismeri és III. Viktor Emánuel királyt és császárt Albánia királyává megválasztotta.

Minden drogueria, parfumeria és fotóciikk szükségletét legjutányosabban, előzékeny kiszolgálás mellett, a

Lántzky-drogueriában

szeresheti be. — Ne tévessze el!

ODORHEIU Bul. Reg. Ferdinand 31 szám.

A postahivatallal szemben.

„Kutyaféreg.”

Előfordul néha egy súlyos betegség, amelyet a galandféreg hólyagalakja idéz elő, s amelyet némelyek egyszerűen kutyaféregnek neveznek. Ha a baj hozzáférhető, operáció útján gyógyítható, ha nem lehet hozzájutni, a beteg a bajba belehal. Áll ez emberre és állatra egyaránt.

De hát mi az a kutyaféreg, amiről az emberek, főképp a laikusok, a baj lényegének ismerete nélkül, úgy beszélnek, mintha tudnák miről van szó? Már maga az elnevezés helytelen. Speciális kutyaféreg, amely az embernek is bajt okozna, nem létezik. Azért mondják mégis kutyaféregnek, mert a kutyában is előfordul.

Ismerjük meg a férget magát s akkor mindent megtudunk. A galandféreg (Taenia solium) négy változaton megy keresztül, amíg ismét féreg lesz belőle. Ebből három változat szabadszemmel látható és életjelenségei észlelhetők.

Maga a galandféreg hűsítő állatok belében és az ember belében fejlődik ki és neki kedvező körülmények között két-három méter hosszúra is megnő. Ez tulajdonképpen millimétertől 1—2 cm. hosszú és széles, egymásba kapaszkodó, lapos férgek láncolatát sorozatából áll, melyek közül a fejtől legtávolabb levők a legfejlettebbek és érettek. Himnősök, vagyis önmagukban termékenyített petékkel vannak terhelve. Ha ilyen érett izek (proglottisok) a bélsárral kikerülnek, megszűnik az életképességük, szétmállanak, de kikerül belőlük a sok érett pete. Emberek és állatok ürülékével a szántóföldekre, rétre, legelőre s vizekbe s onnan fejlődésük további szakába juthatnak. Leggyakrabban juhaskutyáknál fordul elő a galandféreg s azok révén terjed a legkönnyebben. Azért ezt veszem ismertetésem alapjául.

A legelőn a juhokkal járó kutyákból kikerül a galandféreg érett izek, tagja nedves, nyirkos, mocsaras helyen. Annak petéiből ilyen neki való kedvező helyen kikelnek az ázalszerű parányi állatok, amelyek a fejükön levő 6 horog segítségével nekik való növényekre kapaszkodnak s azok belsejében elrejtőznek. A legelésző juh a növényvel együtt megeszi, de megeheti a szarvasmarha s a disznó is (vagy vízzel megissza.) A parányi féreg az állat gyomrában életre kel, illetőleg tovább fejlődik, a bélbe jut, átfurja annak falát s tovább az izmokba és a véráramba kerül. Ez juhnál az agy kergére szállítja s tovább fejlődik, hólyagféreg lesz belőle.

Ha bármi módon, ivóvízzel, vagy zöldségfélével a galandféreg ezen mikroszkópikus (górcsövi) apró alakja az emberbe jut, ott a tüdő, szív és a máj szokott fejlődésének a tanyája lenni, ahol nagy hólyaggá fejlődik, mint a juh koponyájában. Ez vízzel telített s belső falán sok-sok kezdeti alakja fejlődik ki magának a galandféregnek.

Ezek szintén apró hólyagok, de már fejcskájuk van, azon négy szívó tárcsával és legelő két horogkoszorúval, összesen 26 horoggal. Ugyanilyen galandféregfejek, dajkák (skolexek) képezik a disznó és marha borsókját, de csak egyesek.

Ha egy ilyen féregfej az ember, vagy a kutya belébe jut, az ott horgaival a bél falába kapaszkodik és kifejlik belőle az izelt galandféreg.

Az előadottak összegezése szerint tehát a körfolyamat a következő:

A galandféreg, pántlika giliszta (Taenia solium) tojásaiból górcsövi apró állatok lesznek, vizes mocsaras helyen. Azok a disznó szervezetébe jutnak s ott borsóka lesz belőlük. A gyengén fűtött s nem elég jól megfőzött borsókás sonkát megeszi az ember s annál ismét kifejlik a galandféreg.

De ha a galandféreg petéjéből kikelt parányi féreg jut az emberbe, ott nagy hólyagféreg fejlődik belőle, amelyet, ha kioperálni nem lehet, (pl. a májból) halált okoz. Vagy ha a galandféreg petéjéből kikelt parányi állat a juh szervezetébe, illetőleg az agykéregre jut, kergékór származik belőle, amely azonban gyógyítható, kioperálható. De ha akár ezt a kergékórt okozó hólyagféreg, akár a disznó borsókás husát, ha hozzájuthat, kutya eszi meg, annál is galandféreg lesz belőle. Kitétszik ezekből, hogy a kutyának közvetlen része nincs az embernél előforduló hólyagféreg baj előidézésében. Csak annyi, mint esetleg az embernek. Tévesen és indokolatlanul nevezik tehát a baj okozóját kutyaféregnek. Csicseri P.

Figyelem!

Figyelem!

Ha Kolozsvárra jön, ne felejtse el felkeresni a „MÉHKAS” főiskolás szövetkezet

étkezőjét,

ahol rendkívül olcsó áron pontos, tiszta kiszolgálást és izletes ételeket kap. — A szövetkezeti eszme igaz barátait szeretettel látják vendégül a magyar főiskolai hallgatók. — Áraink: ebéd 16, vacsora 13 lej. — „Cosnița” MÉHKAS-szövetkezet Cluj, Piața Unirii 13 szám, I. emelet.

A hadmentességi illetékekről szóló új törvény április elsején lépett életbe, s e szerint azok, akik a katonai szolgálat alól fel vannak mentve, vagy tanulmányi halasztást kaptak, évi hadmentességi díjat kötelesek fizetni. Ez egyszer mindenkinél 800 lej állandó összeg, ezenkívül minden hadmentes után katonai kötelezettségi idejének első három évében a saját és szülője állami adójának, tőkejáradékának, nyugdíjának 7 százaléka, míg földműveseknél ez a járulékos összeg 5 százalék. Három év multával évente csak a fele fizetendő ez összegnek. Tanulmányi halasztás esetén, ha a halasztást kapott tanuló belföldi egyetemen tanul, évi 2000 lej, ha pedig külföldi egyetemen tanul, évi 8000 lej kell még fizetni az említett díjakon főtül.

Betörés. Mihály Dénes kadicfalvi (cadișeni) lakos házában egyik éjjel betörés történt. Az eddig még ismeretlen tettes több összeszedhető holmit, főképpen ruhaneműt vitt magával. Az esetet bejelentették a csendőrségnek, amely a nyomozást megindította.

Üzlethelyiség, raktárral együtt kiadó Str. Principesa Elisabeta (v. Bethlen utca) 10 sz. alatt. Értekezni lehet Imreh Domokos dr.-al. v.

Kiadó gyönyörű fekvésű, öt szobából álló, fürdő szobás, vízvezetékes, nyári konyhás, kertes lakás május 1-től. Cím a kiadóban. 3—3

Eladom távcsöves express-vadászfegyveremet olcsó áron. dr. Hinder F. Ákos Principesa Mărioara—Szent Imre utca 34. 2—2

Könyvek,

a magyar és a világirodalom legértékesebb művei, megjelenésük után a leggyorsabban kaphatók a

Könyvnyomda r. t.
boltjában.

Árverési hirdetmény.

A helyi 2343 sz. telekkönyvben felvett Csálóka dűlőben fekvő s a Kelemen Sarolta tulajdonát képező 5 hold szántó és kaszáló területet egy fételben és mai megmüvelt állapotában a helyi telekkönyvi hatóság 686/1939 cf. sz. végzése alapján 1939. április 29-én d. e. 10 órakor a telekkönyvi hatóság helyiségében tartandó nyilvános árverésen az 1939. gazdasági évre hasznobérbe adom. Kikiáltási ár 6.000 lej. Bánatpénz 20%. A hasznobérből 3.225 lej azonnal megfizetendő, a többi 4 havi egyenlő részletben.

Székelyudvarhely, 1939. április 19.

Szöke István
zárgondnok.

CLAVETHYL
TYUKSZEM SZEMOLCS ÉS VASTAGBŐRIRTÓ SZER
Majd Én!
Hatás biztos
Fajdatom nélkül!

Ujság-

makulatura

kapható:

a Könyvnyomda R.-T.
papirkereskedésében
12 lejért kilónként.